

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtlet to volja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Narodna se pošilja opravištva v dišnem semenišču (Krajevskem). — Določniki takovnega semenišča dobivajo list brez posebnih namenov.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na volikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nepisani listi se ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vsotice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitve pa politične gosposke.

Kmetki ljudje plačujejo največ deželjskih doklad, oni dajejo k vojakom največ ljudij. Toda pri volitvah so povsod na slabšem, kakor meščani. Uže število poslancev ni prav razdeljeno, kmetom so jih premalo, meščanom preveč odmerili, tako da ti potem lahko v deželnem zboru do večine vpležejo, deželjske doklade nalagajo in z deželno mošnjo delajo, kar hočejo. Ali ni čudno, da na 5000 meščanov pride 1 poslanec pa na 55.000 kmetov tudi 1!

Dalje v mestih vsak volilec sam voli, koga hoče. Na kmetih pa ni tako. Tu si mora 500 ljudi 1 volilnega moža izvoliti, da ta namesto njih poslanca volit gre.

Naposled volijo meščani sedaj povsod doma. Volilno komisijo ima vsak kar pred nosom. Kmetški volilni mož pa mora zapustiti delo in dom ter časih mnogo ur, Solčavski planinar celi dan v Celje potovati in denarje trošiti in zapravljati.

To je uže celi koš sitnob za kmeta, katerih mu od liberalcev iztuhtana volilna postava nalaga. Zato je tem bolje obzalovati, če mu še politične gosposke delajo raznih težav, zvečinoma, ker so od liberalnih advokatov narejene postave nejasne, dvoumne, da jih vsak drugače tolmači. Nekaj takšnega godi se tudi pri sedanjih volitvah.

Okrajnih glavarjev nekateri puščajo vdovam po pooblaščenih voliti, drugi zopet to strogo prepovedujejo. Navadno volijo kmetški ljudje svoje volilne možne doma v občini, pri županu. Po nekod pa baje nameravajo komisarje le k farnim cerkvam pošiljati in tje volilce iz cele fare klicati, kateri se hočejo volilne pravice svoje poslužiti. Da bi tako ljudem izvrševanje volilne pravice jako težavno naredili, to je na dlani. Mnogo volilcev gotovo rajši izostane, kakor uro in še dalje delavni den hoditi in denarjev trošiti. Doma k

županu bi šel ob določeni uri, k farnej cerkvi pa ga le v nedeljo in praznik spraviš.

Celjski okrajni glavar postopa nenavadno natačno: vsakemu, ki ima voliti pravico, se mora čas volitve volilnega moža posebej naznaniti ter mora na polo svoje ime podpisati ali podkrižati, da se mu je res oznanilo. To sicer ni navadno pa se da vendar opravičiti in zagovarjati. Kar pa se v slovenj. graškem glavarstvu godi, to bode pa težko kdo mogel odbravati.

Ljubljanski „Slovenec“ poroča namreč iz Šoštanskega okraja, kako je okrajni glavar prišel tje in župane nagovoril, da bodo volitve volilnih mož ne doma v občinah, ne pri farnih cerkvah, ampak za celi okraj v Velenji in Šoštanji. Nismo ne čuli ne brali, da bi kateri drugi okr. glavar kaj takšnega storil. Ubogi kmet bo moral svojo državljansko pravico ali pustiti ali po 2—3 ure daleč potovati. Zakaj se je tako zljubilo, tega tukaj nečemo ugibati. Le toliko opomnimo, da so tamošnji slovenski domoljubi dolžni takoj protestirati in pri c. k. namestniji v Gradci, ali pri ministerstvu na Dunaji pomoči prositi.

Resnice se bojijo.

Ko so nemški liberalci cesarja Jožefa v Mariboru, Celji, Ptuji častili, smo se li Slovenci kaj zmes utikali? Ne. Jednako smo jih na miru pustili, če so šulvereinerji razsajali, fortšritlerji pijančevali in bauernvereinerji glave vkup tiščali.

Drugače pa obnašajo se liberalci, kedar Slovensko društvo kde zboruje ali Slovenci kak volilni shod obhajajo, ali jihovi poslanci poročajo ali se jim kandidati predstavljajo. Tedaj začne liberalce politična božjast ali „Valentina beteg“ lomiti, krč trgati. Na vse kriplje si prizadevajo zborovanje motiti ali zabraniti. Zakaj to? No, ker se resnice bojijo. Ta jih v oči kolje.

Vendar ravno to kmečke ljudi še bolj pazljive dela; in po pravici. Kajti če se kdo boji, da bi jaz resnico zvedel, tedaj ima vzrok mi jo prekrivati in tak človek ni moj prijatelj. In tako je res zastran naših liberalcev.

Ti so 23 let na Štajerskem gospodarili, okolo 90 milijonov je skoz njihove roke v deželnem zboru šlo in z denarjem se pametalo, da je greh. Ali ni greh od deželnih doklad zvečinoma s krvavimi žulji kmečkimi vkup spravljenih, za nemški teater v Gradci okolo 200.000 fl. potrošiti, deželnemu glavarju 84.000 fl. izplačati, plače uradniške po 4000 fl. nastavljati, nepotrebne meščanske šole snovati, da jeden učencec po 200 fl. deželo stane itd. In tega kmet ne bi smel zvedeti? Se vé da ne, ker bi sicer liberalci kmetov ne mogli še dalje za nos voditi in goljufati.

Vidijo pa liberalci sedaj, da so nemški in slovenski kmetje uže precej spoznali, da je liberalizem njihov glavni sovražnik, ki namerava kmečki stan polagoma uničiti, kakor je uničil manjše obrtnike in trgovce po mestih. Zato propadajo liberalci čedalje bolj. Povsod jim hrbet obračajo, še celo prajzovski Bismark jih ne mara. Preveč jasna in dokazana je nevarnost njihovih nauk. Ti niso samo krščanski veri nasproti, ampak tudi pogubni blagostanju celih narodov. Zvezani s pohlepni Judi molijo denar, zlato tele. Vse skušajo tako pre narediti, da bi povsod denar gospodoval in se v posameznih rokah množil čezmerno. Da se posamezni mogotci bogatijo, n. pr. šparkase, banke, veliki trgovci, veliki fabrikanti, podjetniki itd., to jim je glavna reč, a malo mar, če na tisuče in milijone ljudi zraven v uboštvo in siromaštvo leze. To sedaj ljudje povsod spoznavajo in začenjajo se braniti ali z drugimi besedami: ljudje nečejo liberalcev več voliti, ampak nagibajo se na konservativno stran, da se reši, kar se rešiti še da.

Zato pa delajo liberalci pri volitvah na vso moč, da bi se v gospodstvu ohranili. Na Vogerskem so 10 milijonov goldinarjev žrtvovali, da so pri volitvah zmagali. Grof Seczen na Prekmurskem v Soboti izvoljen je 20.000 fl. zapravil. Jednako so z denarji volilce podmitavali na Dunaji, na Moravskem pa tukaj le propadli. Tudi pri nas delajo z denarjem. Mošnja bi naj govorila, kder jeziku lažljivemu kmetje več ne verujejo! Učiteljem dajejo „Judeževih grošev“, nedavno so v slov. bistriškem okraji nekateri po 100 fl. dobili in sedaj res za Stiegerjeve in Schmidererovce delajo. Pohorčane nadlegujejo s šnopsom, poljance in goričane s praznim obetanjem.

Kder pa stranka tako daleč od poštene poti zajde, tam vsak lahko vidi, da gre h kraju z njo. Žival tudi binca in klati okoli se, preden je konec. Jednako delajo sedaj liberalci

pa to ravno kaže, da bela žena smrt za nji mi hodi.

Vse prekrivanje in leganje ne pomaga nič. Liberalizem je najhujši sovražnik kmečkega stanu, slovenskega ljudstva in torej Slovenci prav storimo, da ne damo nikder hlapcem liberalizma svoj glas!

Gospodarske stvari.

Jež koristna živalica.

Mnogim našim kmetovalcem je znano, a mnogim zopet ne, da je jež jako koristna živalica kmetovalcem, zavoljo tega ga hočem na kratkem tukaj popisati. V prirodoslovji šteje mo ga med žužkojedce, ali vendar ne moremo to tako razumevati, da samo od tega živi, ampak je tudi druge živali, posebno miši, podgane, hrčke, kače, kuščarje, krote, tudi strupegadga; izmed mrčesov kobilice, ščurke, kebre, mramorje, črve in ogrece itd. Samo v največji sili in lakoti se brani z rastlinami. Jež je koristna ropna žival in opravlja svoje delo največ v mraku, ko je vse mirno in tiho. Najljubša hrana so mu miši in lovi jih tako spretno, kakor mačka. Ako je od koje sovražne živali napaden, zvije se v podobi klopčiča ali krogle, ter se še le odvijje, ako ga v vodo vržemo. Sploh je jako močne in čvrste postave. Proti zimi jako odebeli. Največa sovražnika sta mu lisica in sova; lisica zgrabi ga za nos in vniči ga, sova pa mu svoje kremplje v kožo zasadi in ga seboj v zrak odnese.

Je razširjen po celem Evropi, kakor v Rusiji in Švediji, ravno tako tudi v deželah okoli sredozemskega morja, ter njegova korist se povsod več ali manj pripoznava.

Prebiva posebno rad v gostem grmovju, sploh v starem zidovju. Kedar se zima približuje, napravi si v votlinah in skritih prostorih gnezdo, za katero nanosi na svojih bodečih iglah listja in mahu, tudi se trdi, da nosi v svoj brlog razno sadje.

Kadar nastopi zima, zniža se gorkota njegove krvi na ničlo gorkote in začne njegovo zimsko spanje, iz kterega se meseca marca zopet prebudi. Meseca julija in avgusta stori samica 4—8 mladih, kateri so jako nježni in občutljivi. Mladičev mnogo pokončajo lisice in druge živali, mnogokrat jih pa mnogo od mraza in lakote pogine, ravno vsled tega se slabo pomnožava, če tudi so samice precej rodne. Ker smo prepričani, da so ježi kmetovalcem jako koristne živali, zato zaslužijo od nas večega varstva in oskrbovanja kakor do zdaj.

Zepič.